

GAZETI RASMI LA SERIKALI YA MAPINDUZI YA ZANZIBAR

(Hupigwa Chapa kwa Amri ya Serikali)

Sehemu ya CXXV Nam. Nam.6976 25 Februari, 2022

Bei, Shs 2,500

Imekubaliwa na Mkuu wa Posta kuwa ni Gazeti

Hutolewa kila Ijumaa

YALIYOMO

Ukurasa

Mswada wa Sheria ya Kuanzisha Wakala wa Uwezeshaji
Wananchi Kiuchumi Zanzibar na mambo mengine
yanayohusiana na hayo

134

SEHEMU YA SHERIA

Tangazo la Mswada lililotajwa hapo chini linatangazwa katika
Gazeti Rasmi hili.

Tangazo la Mswada

Nam. :- Mswada wa Sheria ya Wakala wa Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi
Zanzibar, 2022.

TANGAZO

Mswada ufuatao utawasilishwa katika Mkutano wa Baraza la
Wawakilishi utakaoanzia tarehe 16 Februari, 2022 kwa kusomwa kwa
mara ya kwanza, pili na tatu na unachapishwa pamoja na Madhumuni na
Sababu zake kwa ajili ya kutoa taarifa kwa wananchi.

ZANZIBAR
2 Februari, 2022

(Mhandisi Zena Ahmed Said)
Katibu wa Baraza la Mapinduzi na
Katibu Mkuu Kiongozi.

MSWADA
wa
SHERIA YA KUENZISHA WAKALA WA UWEZESHAJI
WANANCHI KIUCHUMI ZANZIBAR NA MAMBO
MENGINE YANAYOHUSIANA NA HAYO

IMETUNGWA na Baraza la Wawakilishi, Zanzibar.

SEHEMU YA KWANZA
MASHARTI YA AWALI

Jina fupi
na kuanza
kutumika.

1. Sheria hii itajulikana kama Sheria ya Wakala wa Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi Zanzibar, 2022 na itanza kutumika baada ya kutiwa saini na Rais na kutangazwa katika Gazeti Rasmi la Serikali.

Matumizi.

2. Bila ya kujali masharti ya sheria nyengine yoyote, Sheria hii itatumika kwa masuala yote yanayohusiana na uwezeshaji wananchi kiuchumi kwa wajasiriamali na wafanyabiashara waliosajiliwa Zanzibar.

Ufafanuzi.

3. Katika Sheria hii isipokuwa kama maelezo yatahitaji vyenginevyo:

“Wakala” maana yake ni Wakala wa Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi Zanzibar ulioanzishwa chini ya masharti ya Sheria hii;

“Muombaji” maana yake ni mjasiriamali au mfanyabiashara anayeomba kwa Wakala kupatiwa huduma za uwezeshaji kiuchumi;

“Mfanyabiashara” maana yake ni mtu yeyote ambaye tayari ameshajihusisha na shughuli halali za kibiashara;

“Bodi” maana yake ni Bodi ya Wakurugenzi ya Wakala iliyoanzishwa chini ya masharti ya Sheria hii;

“Mkopo” maana yake ni fedha au vifaa vilivyokopeshwa kwa mjasiriamali au mfanyabiashara ili kumuwezesha kuanza au kuendeleza shughuli zake za kiuchumi na ambavyo vitahitajika kulipwa;

“Shughuli za kiuchumi” maana yake ni shughuli zozote halali na zinazokubalika katika mazingira ya Zanzibar ikiwa rasmi ama si rasmi zenye lengo la kujipatia kipato na kuimarisha hali ya maisha ya mjasiriamali au mfanyabiashara;

“Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi” maana yake ni hatua zote ambazo zinajumuisha uwezeshaji kifedha, ujuzi, mafunzo, miundombinu, ushauri au kuunganishwa na masoko ambazo zitamuwezesha mjasiriamali au mfanyabiashara kufanya shughuli za kiuchumi kwa mafanikio;

“Programu ya elimu” maana yake ni shughuli zote zinazohusiana na utoaji wa elimu na kumpatia uzoefu mjasiriamali au mfanyabiashara itakayomuwezesha kufanya shughuli zake za kiuchumi;

“Mjasiriamali” maana yake ni mtu binafsi aliyesajiliwa au makundi ambayo yapo tayari kukabiliana na changamoto katika shughuli za uwezesaji kiuchumi kwa madhumuni ya kupata faida za kiuchumi zinazotarajiwa;

“Mkurugenzi Mtendaji” maana yake ni Mkurugenzi Mtendaji wa Wakala anayeteuliwa chini ya masharti ya Sheria hii;

“Mfuko” maana yake ni Mfuko wa Uwezesaji Wananchi Kiuchumi Zanzibar unaoanzishwa chini ya masharti ya Sheria hii;

“Taasisi ya kifedha” maana yake ni taasisi inayojihusisha na miamala ya kifedha au fedha;

“Serikali” maana yake ni Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar;

“Masoko” maana yake ni hatua zote ambazo zinawezesha ubadilishaji wa bidhaa au huduma kwa thamani ya fedha;

“Waziri” maana yake ni Waziri anayehusika na masuala ya uwezesaji wananchi kiuchumi;

“Rais” maana yake ni Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi;

“Daftari la kumbukumbu” maana yake ni daftari la kumbukumbu lilioanzishwa chini ya masharti ya Sheria hii;

”Mafunzo” maana yake ni utoaji wa ujuzi kwa mjasiriamali au mfanyabiashara ili kumuwezesha kufanya shughuli zake za kiuchumi kwa ufanisi.

SEHEMU YA PILI KUANZISHWA KWA WAKALA

4. Kunaanzishwa Wakala utakaojulikana kama Wakala wa Uwezesaji Wananchi Kiuchumi Zanzibar kwa kifupi chake ZEEA na utakuwa na uwezo wa:

Kuanzishwa
kwa Wakala.

- (a) kuingia katika mkataba au muamala wowote;
- (b) kupata, kununua, kumiliki na kuondosha mali yoyote inayohamishika au isiyohamishika;
- (c) kukopa au kukopesha fedha; na

- (d) kutekeleza au kufanya kitendo au jambo lolote ambalo Wakala kwa asili yake unaweza kulitekeleza kwa mujibu wa sheria.

Muhuri
na nembo
ya Wakala

5.-(1) Kutakuwa na muhuri na nembo ya Wakala katika umbo na namna kama itakavyoamuliwa na Bodi.

(2) Matumizi ya jina fupi, muhuri na nembo ya Wakala katika waraka wowote yatathibitishwa kwa saina ya Mkurugenzi Mtendaji.

(3) Waraka wowote unaokusudiwa kuwa ni hati inayotolewa na Wakala utawekwa muhuri wa Wakala na utathibitishwa kwa mujibu wa masharti ya kifungu kidogo cha (2) cha kifungu hiki.

Kazi za
Wakala.

6. Wakala utakuwa na kazi zifuatazo:

- (a) kupanga na kuandaa bajeti;
- (b) kutoa ushauri kwa Serikali, taasisi za umma na binafsi kwa mambo mahsusi na njia zinazolenga katika kushajiisha uwezesaji kiuchumi Zanzibar;
- (c) kufanya au kuratibu programu za mafunzo na elimu, huduma za ushauri elekezi, masoko na utoaji wa mitaji kwa wajasiriamali au wafanyabiashara;
- (d) kushirikiana na kuingia katika ubia na Taasisi za Kitaifa na Kimataifa kwa ajili ya utekelezaji bora wa mamlaka yake;
- (e) kuwatambua, kuwahakiki na kuwaunganisha wajasiriamali na wafanyabiashara na taasisi za kifedha;
- (f) kushauri juu ya uanzishwaji na uimarishwaji wa mtu binafsi au makundi ya jamii, ubia au mashirikiano katika shughuli za kiuchumi;
- (g) kushajiisha ufanyaji wa tafiti juu ya shughuli za kiuchumi na kuimarisha mahusiano na taasisi za utafiti;
- (h) kuanzisha na kuendeleza mfumo wa taarifa na usimamizi wa shughuli za uwezesaji wa wananchi kiuchumi za kisekta na sekta jumuishi na kuwezesha usambazaji wa taarifa;
- (i) kupendekeza juu ya namna na njia za kuchukua zitakazohakikisha upatikanaji wa huduma za mikopo;
- (j) kuchunguza au kukagua nyaraka zinazohusiana na mwenendo wa mjasiriamali au mfanyabiashara;

- (k) kumtambua mjasiriamali au mfanyabiashara mwenye sifa kwa madhumuni ya kumuingiza katika programu za uwezesaji;
- (l) kushajiisha kuweka akiba na uwekezaji;
- (m) kuendeleza mawazo ya biashara;
- (n) kutambua na kufanya utafiti wa masoko ya bidhaa na huduma zinazotolewa na mjasiriamali au mfanyabiashara;
- (o) kuwezesha utoaji wa mkopo na kuhakikisha unarudishwa kwa wakati;
- (p) kumuunganisha mjasiriamali au mfanyabiashara na vituo vya mafunzo ya amali;
- (q) kuwaleta pamoja wajasiriamali au wafanyabiashara wenye maslahi yanayofanana katika shughuli za kiuchumi kwa ajili ya kuunda kongano;
- (r) kumsajili au kumfuta mjasiriamali au mfanyabiashara katika daftari la kumbukumbu;
- (s) kutafuta rasilimali kutoka katika vyanzo vya ndani na nje; na
- (t) kufanya kazi nyengine yoyote itakayoona inafaa.

7. Wakala utakuwa na uwezo ufuatao:

Uwezo wa
Wakala.

- (a) kuweka taratibu za usajili;
- (b) kuandaa miongozo ya utekelezaji wa programu za uwezesaji wananchi kiuchumi na sera;
- (c) kuweka dhamana ya mikopo kwa wajasiriamali na wafanyabiashara inayotolewa na taasisi za fedha zilizo na makubaliano na Serikali; na
- (d) kusimamia utekelezaji wa masharti ya Sheria hii.

**SEHEMU YA TATU
USIMAMIZI NA UENDESHAJI WA WAKALA**

8.-(1) Kutakuwa na Bodi ya Wakurugenzi ya Wakala ambayo itaundwa na:

Uanzishwaji
na Muundo
wa Bodi.

- (a) Mwenyekiti atakayeteuliwa na Rais;
- (b) Mkurugenzi Mtendaji ambaye ni mjumbe anayeingia kwa nafasi yake;

- (c) Mjumbe mmoja kutoka Wizara inayohusika na Uwezeshaji;
- (d) Mjumbe mmoja kutoka Wizara inayohusika na Fedha; na
- (e) Wajumbe wanne kutoka sekta tofauti.

(2) Wajumbe chini ya aya ya (c), (d) na (e) ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, watateuliwa na Waziri kwa kuzingatia uzoefu, ujuzi na weledi.

Sifa za
Mwenyekiti.

9. Mtu atakuwa na sifa ya kuteuliwa kuwa Mwenyekiti wa Bodi ikiwa mtu huyo:

- (a) ana angalau shahada ya kwanza;
- (b) ana uzoefu wa kazi angalau miaka mitano na kiwango cha juu cha weledi wa kusimamia kwa ufanisi shughuli za vyombo vya umma au binafsi; na
- (c) ana uadilifu wa hali ya juu.

Makamu
Mwenyekiti.

10. Wajumbe wa Bodi watamchagua mmoja miongoni mwao kuwa Makamu Mwenyekiti wa Bodi.

Katibu wa
Bodi.

11.-(1) Bodi itamteua mtumishi wa umma mwenye sifa kuwa Katibu wa Bodi.

(2) Katibu wa Bodi atawajibika kwa Bodi, na:

- (a) atachukua kumbukumbu sahihi za vikao vya Bodi;
- (b) atatumza taarifa sahihi na zenye kujitosheleza za Bodi;
- (c) atatoa taarifa sahihi za vikao vya Bodi kwa wajumbe;
- (d) atatoa ushauri sahihi kwa Bodi pale unapohitajika; na
- (e) atafanya kazi nyengine zozote kama atakavyoelekezwa na Bodi.

Kazi za
Bodi.

12. Bodi itakuwa na kazi zifuatazo:

- (a) kusimamia uendeshaji wa jumla wa Wakala;
- (b) kuidhinisha ada na tozo zitakazotozwa kwa huduma zinazotolewa na Wakala;
- (c) kumshauri Waziri juu ya mambo yanayohusiana na maendeleo na uendeshaji wa Wakala;

- (d) kuhakikisha utekelezaji mzuri wa sera zilizoidhinishwa na Waziri ambazo zinasimamia uendeshaji wa Wakala;
- (e) kuratibu, kusimamia na kuidhinisha utekelezaji wa mpango mkakati, mpango wa utekelezaji wa mwaka, bajeti, ripoti za utekelezaji, sera na miongozo ya Wakala;
- (f) kuidhinisha ripoti za Wakala zitakazowasilishwa kwa Waziri;
- (g) kuishauri Serikali juu ya masuala yanayohusiana na programu za uwezeshaji wananchi kiuchumi;
- (h) kuuwezesha Mfuko kutekeleza majukumu yake kwa ufanisi;
- (i) kufuatilia utekelezaji wa uedeshaji wa Mfuko;
- (j) kuhakikisha kwamba Mfuko ni endelevu kwa kubuni vyanzo vyengine vya fedha;
- (k) kubuni njia bora za kuimarisha ufanisi katika utoaji na urejeshaji wa mkopo;
- (l) kutathimini maendeleo ya Mfuko na kuweka kumbukumbu za mifano bora ili iweze kutumika kushajiisha na kuimarisha shughuli za Mfuko;
- (m) kuidhinisha mikopo yote iliyowasilishwa mbele yake; na
- (n) kutekeleza kazi nyengine yoyote itakayoonekana inafaa.

13.-(1) Kwa kuzingatia masharti ya Sheria hii, usimamizi wa ujumla na miongozo ya kisera kuhusiana na utekelezaji wa kazi za Wakala utakuwa chini ya Bodi. Uwezo wa Bodi.

(2) Bila ya kuathiri ujumla wa masharti ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, Bodi itakuwa na uwezo wa:

- (a) kuajiri wafanyakazi wa Wakala kwa mujibu wa Sheria ya Utumishi wa Umma;
- (b) kuchukua hatua za kinidhamu dhidi ya muajiriwa wa Wakala kwa mujibu wa Sheria ya Utumishi wa Umma pamoja na kanuni zake;
- (c) kutaka taarifa au kuitisha kumbukumbu juu ya jambo lolote linalohusiana na uwezeshaji lililoamuliwa na Wakala; na

- (d) kuingilia kati wakati wowote katika uendeshaji wa Mfuko ili kuepusha viashiria vinavyoweza kupelekea hasara au kushindwa kufanyika kwa marejesho.

Maposho ya wajumbe. **14.** Mwenyekiti na wajumbe wengine wa Bodi watastahiki kulipwa maposho kwa mujibu wa Sheria ya Utumishi wa Umma na sheria nyengine zinazohusika.

Mwenendo wa Bodi. **15.** Masharti yanayohusiana na mwenendo wa Bodi yatakuwa kama yalivyoainisha katika Jadweli la Sheria hii.

Uteuzi wa Mkurugenzi Mtendaji. **16.**-(1) Kutakuwa na Mkurugenzi Mtendaji wa Wakala atakayeteuliwa na Rais.

(2) Mkurugenzi Mtendaji atakuwa ni Afisa Mtendaji Mkuu wa Wakala.

Sifa za Mkurugenzi Mtendaji. **17.** Mtu atakuwa na sifa ya kuteuliwa kuwa Mkurugenzi Mtendaji, ikiwa mtu huyo:

- (a) ana angalau shahada ya kwanza;
- (b) ana uzoefu wa kazi usiopungua miaka mitano; na
- (c) ana uadilifu wa hali ya juu.

Idara, divisheni na vitengo. **18.**-(1) Wakala unaweza kuanzisha idara, divisheni au vitengo kama itakavyoona inafaa kwa mujibu wa masharti ya Sheria ya Utumishi wa Umma.

(2) Wakuu wa idara watateuliwa na Bodi kwa kuzingatia sifa na uzoefu wao.

(3) Wakuu wa divisheni au vitengo watateuliwa na Mkurugenzi Mtendaji kwa kuzingatia sifa na uzoefu wao.

(4) Wakuu wa idara, divisheni na vitengo watawajibika kwa Mkurugenzi Mtendaji.

Wafanyakazi wa Wakala. **19.** Kutakuwa na wafanyakazi wa Wakala watakoajiriwa kwa kuzingatia vigezo na masharti kwa mujibu wa masharti ya Sheria ya Utumishi wa Umma na kanuni zake.

Kuanzishwa kwa Kamati ya Kitaalamu. **20.**-(1) Kutakuwa na Kamati ya Kitaalamu ya Wakala ambayo itaundwa na:

- (a) Mkurugenzi Mtendaji ambaye atakuwa Mwenyekiti; na
- (b) Wakurugenzi wote wa Idara za Wakala.

(2) Kamati ya Kitaalamu inaweza kumualika mtu yeyote mtaalamu katika vikao vyake itakapoona inafaa.

21.-(1) Kamati ya Kitaalamu itakuwa na kazi zifuatazo:

Kazi za
Kamati ya
Kitaalamu.

- (a) kuunganisha Wakala na sekta nyengine juu ya masuala yanayohusiana na uwezeshaji kiuchumi;
- (b) kufanya uchambuzi yakinifu na kupendekeza juu ya ombi lililowasilishwa kwa Wakala na muombaji;
- (c) kuushauri Wakala juu ya mjasiriamali au mfanyabiashara kufanya jambo mbadala;
- (d) kupitia mpango kazi na bajeti ya Wakala;
- (e) kushauri juu ya kuendeleza na kuimarisha shughuli za uwezeshaji wananchi kiuchumi;
- (f) kuandaa ripoti na kubadilishana na wadau husika; na
- (g) kufanya kazi nyengine yoyote kama itakavyoelekezwa na Bodi.

(2) Kamati ya Kitaalamu itakutana kila mwezi na itatoa taarifa kwa Bodi.

SEHEMU YA NNE
MFUKO WA UWEZESHAJI WANANCHI KIUCHUMI
ZANZIBAR

22. Kunaanzishwa Mfuko utakaojulikana kama Mfuko wa Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi Zanzibar.

Kuanzish-
wa kwa
Mfuko wa
Uwezeshaji
Wananchi
Kiuchumi.

23. Mfuko utaendeshwa na kusimamiwa na Mkurugenzi Mtendaji chini ya maelekezo ya Bodi.

Uende-
shaji na
usimamizi
wa Mfuko.

24. Mtaji na gharama za uendeshaji wa Mfuko zitatokana na:

Vyanzo vya
Mfuko.

- (a) fedha zitakazoidhinishwa na Baraza la Wawakilishi;
- (b) ruzuku halali, misaada, michango na fedha nyengine zitakazopokelewa na Mfuko kutoka katika vyanzo vyengine;
- (c) mapato yatakayotokana au kupatikana na Mfuko kupitia mafunzo, ushauri elekezi na shughuli nyengine zozote zitakazofanywa na Mfuko;

- (d) mkopo utakaopewa Wakala;
- (e) fedha zitakazotengwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa ajili ya uwezeshaji wananchi kiuchumi;
- (f) mapato yanayotokana na huduma za kifedha zinazotolewa na Mfuko;
- (g) ada na faini kutoka kwa mteja kama zitakavyoainishwa katika kanuni; na
- (h) fedha nyengine zozote halali kutoka katika programu za uwezeshaji.

Malengo ya
Mfuko.

25.-(1) Malengo ya Mfuko yatakuwa ni kuwezesha shughuli za uwezeshaji wananchi kiuchumi ambayo yatajumuisha yafuatayo:

- (a) kuweka mifumo imara ya uwezeshaji wananchi kiuchumi kwa matumizi endelevu;
- (b) kuimarisha huduma za mikopo kwa wajasiriamali na wafanyabiashara katika maeneo ya mjini na vijijini;
- (c) kuweka mfumo wa mashirikiano na taasisi za kifedha kwa uendeshaji bora na kuifikia jamii kwa kiasi kikubwa;
- (d) kusimamia kwa ufanisi urejeshaji wa mikopo iliyotolewa kwa mjasiriamali au mfanyabiashara kama itakavyoainishwa katika miongozo ya mikopo;
- (e) kukusanya, kuchambua taarifa na kuandaa ripoti za utekelezaji; na
- (f) kuchangia katika kuanzisha fursa za ajira.

(2) Katika kutekeleza kazi zake, Mfuko utazingatia makundi maalumu katika jamii.

Ukaguzi wa
Mfuko.

26. Mfuko utakaguliwa kwa mujibu wa Sheria ya Usimamizi wa Fedha za Umma na sheria nyengine zozote zinazohusika.

SEHEMU YA TANO MASHARTI YA FEDHA

Vyanzo
vya fedha.

27.-(1) Fedha na rasilimali za Wakala zitajumuisha:

- (a) fedha zitakazoidhinishwa na Baraza la Wawakilishi;
- (b) fedha zinazopokelewa na Wakala kutokana na huduma zinazotolewa na Wakala;

- (c) ruzuku halali, zawadi, msaada, michango, mikopo au uwekezaji kama Wakala utakavyoweza kupokea kutoka kwa mtu au taasisi yoyote; na
- (d) fedha nyengine zozote ambazo zitawekwa au kupatikana kihalali na Wakala kutokana na utekelezaji wa kazi zake au vyenginevyo.

(2) Miamala yote ya fedha ya Wakala itafanywa na itaongozwa kwa mujibu wa Sheria ya Usimamizi wa Fedha za Umma na sheria nyengine yoyote ya fedha.

28.-(1) Mkurugenzi Mtendaji, katika kila mwaka wa fedha, atawasilisha katika Bodi kwa ajili ya majadiliano na mapendekezo juu ya makadirio ya kina ya mapato na matumizi kwa ajili ya Wakala kwa mwaka wa fedha unaofuata. Bajeti ya Wakala.

(2) Kutokana na majadiliano na mapendekezo ya Bodi, bajeti ya Wakala itafanywa katika namna ile ile kama ni sehemu ya bajeti ya Wizara.

(3) Makadirio ya mapato na matumizi ya Wakala yataandaliwa kwa mujibu wa matakwa na masharti ya Sheria ya Usimamizi wa Fedha za Umma na miongozo mengine yoyote inayoweza kutolewa na Serikali mara kwa mara.

(4) Mkurugenzi Mtendaji atahakikisha kwamba malipo yote yanayofanywa kwa fedha za Wakala ni sahihi na yanaidhinishwa ipasavyo, na adhibiti ipasavyo mali na madeni ya Wakala.

29.-(1) Wakala utaweka na kutunza vitabu sahihi vya hesabu. Hesabu na ukaguzi.

(2) Taarifa za fedha za mwaka zitakaguliwa kwa mujibu wa Sheria ya Usimamizi wa Fedha za Umma na sheria nyengine husika za fedha.

SEHEMU YA SITA USAJILI WA MJASIRIAMALI NA MFANYABIASHARA

30.-(1) Mjasiriamali au mfanyabiashara yeyote anayetaka kupata huduma za uwezeshaji kiuchumi kwa mujibu wa Sheria hii, anatakiwa kuomba kusajiliwa kwa Mkurugenzi Mtendaji. Maombi na taratibu za usajili.

(2) Taratibu za maombi yatakayofanywa chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, zitakuwa kama itakavyoainishwa katika miongozo.

31.-(1) Wakala utaanzisha daftari la kumbukumbu za wajasiriamali na wafanyabiashara watakaosajiliwa na Wakala. Daftari la kumbukumbu.

(2) Daftari la kumbukumbu litakuwa chini ya uangalizi wa Mkurugenzi Mtendaji.

Sifa za
kusajiliwa.

32.-(1) Mjasiriamali au mfanyabiashara yeyote anayeomba kusajiliwa na Wakala anatakiwa kuwa na sifa zifuatazo:

- (a) ni Mzanzibari;
- (b) awe na Kitambulisho halali cha Mzanzibari Mkaazi;
- (c) awe na leseni halali ya biashara;
- (d) awe ana angalau umri wa miaka 18;
- (e) awe anajihusisha na shughuli za kiuchumi zinazokubaliwa kwa mazingira ya Zanzibar; na
- (f) awe na akili timamu.

(2) Endapo mjasiriamali au mfanyabiashara ni kampuni au chama cha ushirika kitatakiwa kuwa na:

- (a) cheti cha usajili cha kampuni ya ndani au cheti cha usajili wa chama cha ushirika kama itakavyokuwa;
- (b) leseni halali ya biashara kama ipo; na
- (c) kiwe kinajihusisha na shughuli halali za kiuchumi zinazokubaliwa kwa mazingira ya Zanzibar.

Cheti.

33.-(1) Mkurugenzi Mtendaji baada ya kupokea maombi na kujiridhisha na maelezo yanayohitajika:

- (a) atamsajili mjasiriamali au mfanyabiashara; na
- (b) atatoa cheti cha usajili.

(2) Cheti cha usajili kinakuwa katika muundo na namna kama itakavyoainishwa katika miongozo.

Athari ya
usajili.

34.-(1) Cheti cha usajili kilichotolewa chini ya Sheria hii kitakuwa ni uthibitishio unaojitosheleza kwamba mjasiriamali au mfanyabiashara anajihusisha na shughuli za kiuchumi chini ya uangalizi wa Wakala.

(2) Bila ya kujali masharti ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, mjasiriamali au mfanyabiashara atatakiwa kufuata masharti ya sheria nyengine husika.

Kufuta
Cheti cha
Usajili.

35.-(1) Mkurugenzi Mtendaji wakati wowote, anaweza iwapo mjasiriamali au mfanyabiashara atashindwa:

- (a) kufuata miongozo au maelekezo ya Wakala katika kutekeleza shughuli zake; au

- (b) kufuata vigezo au masharti yoyote yaliyowekwa na Wakala katika usajili,

kutoa indhari ya kumtaka mjasiriamali au mfanyabiashara kufuata miongozo na maelekezo na masharti mengine yoyote yaliyowekwa na Wakala ndani ya muda kama utakavyoainishwa katika indhari.

(2) Mkurugenzi Mtendaji anaweza, endapo mjasiriamali au mfanyabiashara aliyesajiliwa atashindwa kufuata matakwa ya notisi chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, kufuta cheti cha usajili kinachohusiana na mjasiriamali au mfanyabiashara huyo.

36. Endapo Mkurugenzi Mtendaji amefuta cheti cha usajili, ndani ya siku kumi na nne, atamjulisha mjasiriamali au mfanyabiashara maamuzi ya Wakala kuwa mjasiriamali au mfanyabiashara huyo hatakuwa tena chini ya usimamizi wa Wakala na hatakuwa mnufaika wa huduma zinazotolewa na Wakala.

Athari ya kufutwa kwa Cheti cha Usajili.

SEHEMU YA SABA MAKOSA NA ADHABU

37.-(1) Mtu ambaye:

Makosa na adhabu.

- (a) atatoa taarifa au maelezo akijua ni ya uongo;
- (b) atashindwa kufuata amri au maelekezo ya kisheria yaliyotolewa;
- (c) amemzuia au amemshawishi mjumbe wa Bodi, Mkurugenzi Mtendaji au mfanyakazi wa Wakala katika utekelezaji wa kazi zake chini ya Sheria hii;
- (d) ametumia fedha zilizotolewa au kupitia huduma za mikopo chini ya dhamana ya Mfuko kinyume na lengo lililokusudiwa;
- (e) ameiba fedha zilizotolewa chini ya Sheria hii; au
- (f) kwa uongo amejinasibisha, amewasilisha waraka wa kughushi, ametoa taarifa za kupotosha au amejipatia fedha au mali yoyote ya Mfuko kinyume na sheria,

ametenda kosa, na akitiwa hatiani, atalipa faini isiyopungua Shilingi Milioni Tatu za Kitanzania na isiyozidi Shilingi Milioni Saba za Kitanzania kulingana na ukubwa wa kosa.

(2) Pamoja na faini iliyotolewa chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, mtu aliyetiwa hatiani atarejesha fedha alizokopeshwa.

Adhabu ya jumla.

38. Mtu aliyevunja sharti lolote chini ya Sheria hii ambapo hakuna adhabu mahsusi iliyotolewa, ametenda kosa, na akitiwa hatiani, atalipa faini isiyopungua Shilingi Milioni Tatu za Kitanzania na isiyozidi Shilingi Milioni Tano za Kitanzania.

SEHEMU YA NANE MASHARTI MENGINEYO

Thamani ya Wadau wa Ndani na Jukumu la Ushiriki-shaji Jamii.

39. Wawekezaji wa ndani na wa kigeni watazingatia thamani ya ushiriki wa wadau wa ndani na jukumu la ushirikishaji jamii ili kukuza uwezeshaji wananchi kiuchumi.

Rufaa.

40. Mtu ambaye hakuridhika na maamuzi ya Mkurugenzi Mtendaji anaweza kukata rufaa kwa mujibu wa taratibu kama zitakavyoainishwa katika kanuni.

Kanuni.

41. Waziri anaweza kutunga kanuni kwa ajili ya utekelezaji bora wa masharti ya Sheria hii, uendeshaji na usimamizi wa jumla wa Wakala.

Kufuta na kubakiza.

42.-(1) Tangazo la Kisheria Nam. 114 la 2015 la kuanzisha Mfuko wa Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi Zanzibar litasita kuwa na nguvu ya kisheria itakapoanza kutumika Sheria hii.

(2) Aya ya (f) ya kifungu cha 26 cha Sheria ya Wakala wa Viwanda Vidogo Vidogo, Vidogo na vya Kati Zanzibar Nam. 2 ya 2018 inafutwa.

(3) Bila ya kujali masharti chini ya vifungu vidogo vya (1) na (2) vya kifungu hiki, jambo lolote lililofanywa chini ya Tangazo la Kisheria Nam.114 la 2015 la kuanzisha Mfuko wa Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi Zanzibar na aya ya (f) ya kifungu cha 26 cha Sheria ya Wakala wa Viwanda Vidogo Vidogo, Vidogo na vya Kati Zanzibar Nam. 2 ya 2018 litachukuliwa kuwa limefanywa chini ya masharti ya Sheria hii.

JADWELI**MWENENDO WA BODI
(Chini ya kifungu cha 15)**

1. Isipokuwa mjumbe anayeingia kwa nafasi yake, Mwenyekiti na wajumbe wengine wa Bodi watahika nafasi zao kwa kipindi cha miaka mitatu kutoka tarehe ya uteuzi wao na wanaweza kuteuliwa tena kwa kipindi chengine kimoja tu. Muda wa wajumbe wa Bodi.

2.-(1) Bodi itakutana kila robo mwaka na inaweza kukutana katika vikao vya dharura muda wowote inapohitajika kwa ajili ya kutekeleza kazi zake. Vikao vya Bodi.

(2) Vikao vyote vya Bodi vitaendeshwa na Mwenyekiti, ikiwa hayupo, Makamu Mwenyekiti ataendesha kikao cha Bodi na endapo Mwenyekiti na Makamu Mwenyekiti hawapo, wajumbe watakaokuwepo watamchagua mmoja miongoni mwao kuendesha kikao.

3. Akidi katika vikao vyote vya Bodi itakuwa ni zaidi ya nusu ya wajumbe wake. Akidi.

4. Maamuzi ya Bodi yatafanywa kwa maafikiano, ikiwa hakuna maafikiano, maamuzi yatafanywa kwa kura na ikitokea kura kuwa sawa, Mwenyekiti atakuwa na kura ya maamuzi. Maamuzi ya Bodi.

5. Kwa kuzingatia masharti ya Sheria hii, Bodi itakuwa na uwezo wa kuandaa taratibu zake yenyewe kuhusiana na vikao na utaratibu wa kutekeleza shughuli zake ikijumuisha Kamati za Bodi. Taratibu za vikao.

6. Bodi inaweza kumualika mtu yeyote ambaye si mjumbe kuhudhuria katika majadiliano ya vikao vya Bodi kama mtaalamu lakini mjumbe mualikwa huyo hatakuwa na haki ya kupiga kura. Mjumbe mualikwa.

7.-(1) Mjumbe wa Bodi ambaye ana maslahi ya moja kwa moja au vyenginevyo juu ya jambo linalohusika au linalotakiwa kuzingatiwa na Bodi, haraka iwezekanavyo baada kutambua, atabainisha uhalisia wa maslahi yake mwanzoni wa kikao cha Bodi. Kubainisha maslahi.

(2) Ubainishaji wa maslahi utawekwa katika kumbukumbu za kikao na mjumbe aliyebainisha:

- (a) hatahudhuria katika majadiliano ya Bodi katika kufanya maamuzi; au
- (b) hatamshawishi mjumbe mwengine yeyote katika kufanya maamuzi.

Kamati za
Bodi.

8. Bodi, kwa ajili ya kuwezesha utekelezaji wa kazi zake, inaweza kuanzisha kamati kwa ajili kutekeleza kazi mahsusi kama itakavyoona inafaa.

9. Mjumbe atasita kushika nafasi yake ikitokea moja kati ya yafuatayo:

- (a) amejuzulu;
- (b) ikiwa hatahudhuria vikao vitatu mfululizo vya Bodi bila ya kuwa na sababu za msingi;
- (c) ikiwa atashindwa kutekeleza kazi zake kwa sababu za afya ya kimwili au kiakili;
- (d) kusitishwa na Waziri kwa kushindwa kutimiza matarajio ya Wakala;
- (e) ikiwa mjumbe atasita kuwa mwakilishi wa taasisi iliyompendekeza; au
- (f) kifo.

Kusita
kuwa
mjumbe.

Kukasimu
kazi za Bodi.

10.-(1) Bodi inaweza, inapoona inafaa kwa ajili ya utekelezaji bora wa kazi zake, kukasimu baadhi ya kazi zake kwa Mkurugenzi Mtendaji au Kamati ya Bodi.

(2) Endapo Bodi itakasimu kazi zake chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, itatoa miongozo kwa maandishi endapo itahitajika ili kuhakikisha utekelezaji mzuri wa kazi hizo.

MADHUMUNI NA SABABU

Madhumuni ya Mswada huu ni kuanzisha Wakala wa Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi Zanzibar kwa lengo la kusimamia masuala yanayohusiana na uwezeshaji kiuchumi kwa wajasiriamali na wafanyabiashara ndani ya Zanzibar ili kukuza na kuanzisha fursa za ajira. Mswada huu pia unakusudia kuhakikisha kwamba huduma zote za mikopo, mafunzo, miundo mbinu na masoko kuhusuiana na uwezeshaji kiuchumi zinapatikana kwa wajasiriamali na wafanyabiashara wote kwa lengo la kushajiisha maendeleo endelevu katika sekta za kiuchumi.

Mswada huu umegawanyika katika Sehemu Nane na vifungu 42.

Sehemu ya Kwanza: inaelezea Masharti ya Awali ambayo yanajumuisha Jina fupi na kuanza kutumika; Matumizi na Ufafanuzi.

Sehemu ya Pili: inaelezea masharti yanayohusina na Kuanzishwa kwa Wakala; Muhuri na Nembo ya Wakala na Uwezo na Kazi za Wakala.

Sehemu ya Tatu: inaelezea kuhusu Usiamamizi na Uendeshaji wa Wakala na katika sehemu hii inaweka masharti ya Kuanzishwa na Muundo wa Bodi; Sifa za Mwenyekiti; Makamu Mwenyekiti; Katibu wa Bodi; Kazi na Uwezo wa Bodi; Mwenendo wa Bodi ambao unaelezewa katika Jadwali la Sheria hii; Maposho ya wajumbe; Uteuzi na Sifa za Mkurugenzi Mtendaji; Idara, divisheni na vitengo; Wafanyakazi wa Wakala; Kuanzishwa kwa Kamati ya Kitaalamu na Kazi za Kamati ya Kitaalamu.

Sehemu ya Nne: inaweka masharti yanayohusiana na Mfuko wa Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi ambayo yanajumuisha Kuanzishwa kwa Mfuko wa Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi; Uendeshaji na usimamizi wa Mfuko; Vyanzo vya Mfuko na Ukaguzi wa Mfuko.

Sehemu ya Tano: inahusiana na Masharti ya fedha ambayo yanajumuisha Vyanzo vya fedha; Bajeti ya Wakala na Hesabu na Ukaguzi.

Sehemu ya Sita: inahusu Usajili wa wajasiriamali na wafanyabiashara na inaelezea Maombi na taratibu za Usajili; Daftari la Kumbukumbu; Sifa za Kusajiliwa; Cheti; Athari za Usajili; Kufuta Cheti cha Usajili na Athari ya kufutwa kwa Cheti ya Usajili.

Sehemu ya Saba: inaelezea Makosa na adhabu na Adhabu ya jumla.

Sehemu ya Nane: inahusiana na Masharti Mengineyo ambayo yanajumuisha Rufaa; Kanuni na Kufuta na kubakiza.

(MUDRIK RAMADHAN SORAGA)
WAZIRI WA KAZI UCHUMI NA UWEKEZAJI
AFISI YA RAIS, KAZI, UCHUMI NA UWEKEZAJI,
ZANZIBAR

